పురాణోక్త శ్రాద్ధ మంత్రా

ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య। ఓం కేశవాయ నమః, ఓం నారాయణాయ నమః, ఓం మాధవాయ నమః, ఓం గోవిందాయ నమః, ఓం విష్ణవే నమః, ఓం మధుసూదనాయ నమః, ఓం త్రివిక్రమాయ నమః, ఓం వామనాయ నమః, ఓం శ్రీధరాయ నమః, ఓం హృషీకేశాయ నమః, ఓం పద్మనాభాయ నమః, ఓం దామోదరాయ నమః, ఓం సంకర్షణాయ నమః, ఓం వాసుదేవాయ

నమః, ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః, ఓం అనిరుద్ధాయ న
మః, ఓం పురుషోత్తమాయ నమః, ఓం అధోక్షజా
య నమః, ఓం నారసింహాయ నమః, ఓం అచ్యుతా
య నమః, ఓం జనార్ధనాయ నమః, ఓం ఉపేంద్రాయ
నమః, ఓం హరయే నమః, ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః॥
(పవిత్రం కృత్వా) శ్లో॥ పవిత్రాగ్రం బ్రహ్మరూపం
మధ్యే విష్ణుశివాత్మకం। అంగుళ్యామూలమాదా
య శ్రాద్ధకర్మవిధీయతే॥(పవిత్రపాణిః పునరా

చమ్య)॥ ఓం కేశవాయ నమః, ఓం నారాయణాయ
నమః, ఓం మాధవాయ నమః, ఓం గోవిందాయ నమః
...... ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః॥ శ్లో॥ తిథిర్విష్ణుస్తథా
వారో నక్షత్రం విష్ణురేవచ। యోగశ్చ కరణంచైవ
సర్వం విష్ణుమయం జగత్॥ శ్రీగోవింద గోవింద॥
శ్రీమద్భగవతో మహాపురుషస్య విష్ణోరాజ్ఞయా
ప్రవర్తమానస్య అద్య బ్రహ్మణః, ద్వితీయపరార్థే,
శ్వేతవరాహ కల్పే, వైవస్వత మన్వంతరే, కలి

యుగే, కలి ప్రథమా చరణే, జంబూ ద్వీపే, భారత
వర్షే, భరత ఖండే, దండకారణ్య దేశే, మేరోర్ద
క్షిణ దిగ్భాగే, శ్రీశైలా ద్వాయువ్య ప్రదేశే, కృష్ణా
గోదావర్యోర్మధ్య దేశే, మంగళ ముహూర్తే, శోభ
న గృహే, శాలివాహన శకే, బౌద్ధావతారే, రామ
క్షేత్రే, సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ సన్నిధౌ, అస్మిన్
వర్తమానే చాంద్రమానేన వ్యావహారిక, ప్రభవా
ది షష్ఠి సంవత్సరాణాం మధ్యే ...... సంవత్సరే,

..... ఆయనే ..... ఋతౌ, ... మాసే, ... పక్షే,
..... యాం (తిథి), ... వాసరే, శుభ వాసరే, శుభ
నక్షత్రే, శుభ యోగే, శుభ కరణే, ఏవం గుణ విశే
షణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ ॥ (ప్రాచీనావీతి →
జంధ్యం గాని, జంధ్యంకు ప్రత్యామ్నాయంగా మెళ్ళో
ముడి గడ్డి
^వేసికొని ● ఉత్తరీయంగాని అపసవ్యం, అనగా
ఎడమవేపు వేసికొని) యజమానస్య పితుః/మాతుః
ప్రతి సాంవత్సరిక మృతహాహ్న్యాం ముకాలుష్ఠం, ఆదా

దా దేహేంద్రియాత్మ శుద్ధ్యర్థం స్థలశుద్ధ్యర్థం గృహాభాం
డాది సకల పదార్థ సిద్ధ్యర్థం కావ్యా ద్వాదా ప్రాయశ్చిత్త
సూక్త జాప్య మంత్ర పఠనం కరిష్యే॥ (సిష్యేస- జంధ్యాం
గాని, జంధ్యంకు ప్రత్యామ్నాయంగా మడిచివేసి వస్త్ర
ఉత్తరీయం కుడివైపునకు వేసికొని)॥ అథా కలశా
రాధనం కరిష్యే॥ శ్లో॥ గంగే చ యమునే చైవ గోదావరి
సరస్వతి। నర్మదే సింధు కావేరి జలేస్మిన్ సన్నిధిం
కురు॥ కలశస్థ వరుణాయ నమః, గంధం నమః,

అక్షతాం నమః, తిలం నమః, దర్భ పత్రం నమః,
పుష్పం నమః॥ సకలారాధనైః స్వర్చిత మస్తు॥ అష్టా
క్ష్మో సంపూర్ణ ఫలమస్తు॥ అపవిత్రః పవిత్రోవా
సర్వావస్థాం గతోపివా। యస్స్మరేత్పుండరీకాక్షం
స బాహ్యాభ్యంతరః శుచిః॥ సర్వాని స్థలాని శరీ
రాని శుచీని భవంతు॥ ఆత్మనః/ యజమానః
అశేష పాపక్షయార్థం పైత్ర మేధాధికార సిద్ధ్యర్థం
ఇకించిద్విహార స్థాం కాలాతీత దోష ప్రాయశ్చిత్తా

ర్థం యథాశక్తి బ్రహ్మానంద మాచరిష్యే॥ (తిలదర్భ
హస్తాభ్యాం గృహీత్వా)॥ సమస్త సంపత్సమవాప్తిహే
తవః సముత్థితాపత్కుల ధూమకేతవః। అపార
సంసార సముద్ర సేతవః పునంతు మాం బ్రాహ్మణ
పాదపాంసవః॥ ఆధివ్యాధి హరం నృణాం మృత్యు
దారిద్ర్య నాశనం। శ్రీపుష్టికీర్తిదం వందే విప్రశ్రీ
పాదపంకజం। విప్రదర్శనాత్సద్యః క్షీయంతే పాప
రాశయః। వందనాన్మంగళావాప్తి రర్చనాదచ్యుతం
౮

పదం॥ (ఇత్యుక్త్వా త్రియా ప్రదక్షిణాం కృత్వా)॥
అద్య పూర్వోచ్చరిత ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టా
యాం పుణ్యతిథౌ॥ (ప్రాచీనావీతి)॥ యజమాన
స్య పితుః / మాతుః ప్రతి సాంవత్సరిక మృత
హాఖ్యామ శ్రాద్ధం కర్తుం మమ॥ (కర్తుం మమేతి
నమాటలు కర్తచే [illegible] పలికించవలెను)॥ తవ
అధికార సంపదస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ తవ
అధికార సంపదస్తు॥ (సర్వేన ప్రత్యేక [illegible] ఆచష్యు)
9

షాం షా స్తా ఖ్యవశ్య॥ ఓంకేశవా యజమానః ..... శ్రీవత్సా
యజమానః॥ అద్యపూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశి
ష్టాయాం పుణ్యతిథౌ॥ (ప్రాచీనావీతి)॥ యజమా
నస్య పితృపితామహ ప్రపితామహానాం / మాతృ
పితామహీ ప్రపితామహీనాం, ... గోత్రాణాం
..... గుప్తానాం / దాయానాం, ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ
వాసుదేవ రూపాణాం (నష్యం) పురూరవ ఆర్ద్రవ
సంజ్ఞకాన్ విశ్వాన్ దేవాన్ శ్రీమహావిష్ణుంచ

ఉద్దిశ్య మయా / అస్య యజమానస్య, క్రియమాణేన
(ప్రాచీనావీతి) యజమానస్య పితుః / మాతుః
ప్రతి సాంవత్సరిక మృతాహ ఖ్యాను శ్రాద్ధం పార్వణ
విధినా (అథవా బ్రహ్మార్పణ విధినా) సద్యః కరిష్యే॥
(సద్యేన) బ్రాహ్మణా వర్ణనంచ కరిష్యే॥ పురూరవా
ర్ద్రవ సంజ్ఞకానాం విశ్వేశాన్ దేవానాం స్థానే క్షణం
దథామినవః॥ యజమానస్య పితృ పితామహ
ప్రపితామహానాం / మాతృ పితామహీ ప్రపితా

మహినాం, ... గోత్రాణాం, ... గుప్తానాం/ దాయా
నాం, ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం
స్థానేషేణాం దధామి నమః॥ శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీమహా
విష్ణోః స్థానే షేణాం దధామి నమః॥ సకలారాధనై
స్స్వర్చితమస్తు॥ అష్టార్ఘ్యానం పూర్ణార్ఘ్యనమస్తు।
అక్రోధనైశ్శౌచపరైస్సతతంబ్రహ్మవాదిభిః। భవి
తవ్యం భవద్భిశ్చత్వయాచశ్రాద్ధకర్మణి॥ (బ్రహి
ర్దశే గోమయమండలద్వయం కృత్వా)॥ (ఉత్తరే

చతురస్రం దక్షిణే వర్తులాకారం)॥ (సవ్యం) దేవపా
ద్యస్థానే (ఉత్తరే) అయం గంధః, అయమక్షతః,
అయం దర్భః, అష్టార్ఘ్య సంపూర్ణార్ఘ్యనమస్తు॥ (ప్రాచీ
నావీతి)॥ యజమానస్య పితృ/మాతృ, పాద్యస్థానే
ఇమే గంధాః, ఇమే తిలాః ఇమే కుశాః॥ అష్టార్ఘ్యసం
పూర్ణార్ఘ్యనమస్తు॥ (సవ్యం) దేవాః ఆగతం నమః,
పాద్యం నమః॥ పృథివ్యాం యాని తీర్థాని తానితీర్థా
ని సాగరే। సాగరే సర్వతీర్థాని పదే విప్రస్య దక్షిణే

విప్రపాద వినిర్ముక్తం తోయం శిరసి ధారయా॥ యదిచ్ఛసి మహారాజన్ సర్వతీర్థావగాహనం। విప్రపాదవినిర్ముక్తం తోయం శిరసి ధారయా॥ పాదాగ్రయోః ఆజ్యం పూలం నమః॥ నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణహితాయచ। జగద్ధితాయ కృష్ణాయ గోవిందాయ నమో నమః॥ (ప్రాచీనావీతి)॥ యజమానస్య పితృ పితామహ ప్రపితామహానాం/ మాతృ పితామహీ ప్రపితామహీనాం, ... గోత్రాణాం,

..... సుప్తానాం/ దాయానాం, ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం ఆగతం నమః, పాద్యం నమః॥ (సవ్యేన) సుపాద్యం నమః॥ పృథివ్యాం యాని తీర్థాని ..... ధారయా॥ పాదాగ్రయోః ఆజ్యంపూలం నమః॥ నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ .... గోవిందాయ నమో నమః। శ్రాద్ధ సంరక్షకః శ్రీ మహావిష్ణోః ఆగతం నమః పాద్యం నమః,॥ పృథివ్యాం యాని తీర్థాని .... తోయం శిరసి ధారయా॥ పాదాగ్రయోః ఆజ్యంపూలం నమః॥

నమో బ్రహ్మణ్య దేవాయ ...... గోవిందాయ నమో
నమః॥ వందనాస్సం గళా వాస్తి ॥ (కర్తా స్వయాంచ
పాదౌ ప్రక్షాళ్య) ॥ ఆచమ్య॥ [illegible] ॥ ఓం కేశ
వాయ నమః, నారాయణాయ మాధవాయ నమః ..... ఓం శ్రీ కృష్ణా
య నమః॥ రక్షో భూత ప్రేత పిశాచ నిరహరణా
మస్తు॥ (పవిత్ర హస్తాగః)(పునః పవిత్ర ధారణాం
కృత్వా)॥ కుశమూలే స్థితో బ్రహ్మ కుశమధ్యే జనార్ధ
నః। కుశాగ్రే శంకరస్తిష్ఠ త్రయో దేవ వ్యవస్థితః॥

(పవిత్ర పాదే పునరాచమ్య)॥ కేశవాయ నమః, నారా
యణాయ నమః ..... శ్రీ కృష్ణాయ నమః॥ పురూరవా
ర్ద్రవ సంజ్ఞకానాం విశ్వేదేవానాం ఇదం ఆసనం
నమః, ఆవాహనం నమః, ఇదం యవోదక తిలక్ష్యం న
మః॥ సకలారాధనైః స్వర్చితమస్తు॥ యజమానస్య
పితృ పితామహ ప్రపితామహానాం/ మాతృ పితామహీ
ప్రపితామహీనాం, ... గోత్రాణాం ..... గుప్తానాం
దాయూనాం, వసు రుద్రాదిత్య స్వరూపాణాం

నాం ఇదం ఆసనం నమః॥ ఆవాహనం నమః। ఇదం
ఆలోదక అర్ఘ్యం నమః॥ సకలారాధనైస్స్వర్చితమస్తు॥
శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోః ఇదం ఆసనం నమః
ఆవాహనం నమః। ఇదం యవోదక అర్ఘ్యం నమః॥
సకలారాధనైస్స్వర్చితమస్తు॥ చందనం చ మహా
పుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనం। ఆపదాం హరతే ని
త్యం లక్ష్మీస్తిష్ఠతి సంపదాం॥ చందనం నమః॥ అ
లంకరణార్థే అక్షతాం నమః॥ మాల్యార్థే పుష్పం నమః

యుక్తా పతి మమ ద్రవ్యాం జలం నమః॥ అయం [illegible]
వయోః ధూపః సుధూపః॥ (ఇద్దరు విశ్వేదేవు
లకు, ముగ్గురు పిత్రులకు, శ్రీమహావిష్ణువునకు
ధూపమిచ్చితిమి)॥ అనేన పుణ్యేన పుణ్యాత్వం
పుణ్యా వాస్తవ॥ సకలారాధనైస్స్వర్చితమస్తు॥
ఇదమిదం తే జ్యోతిః సుజ్యోతిః॥ (ఇద్దరు విశ్వే
దేవులను, ముగ్గురు పిత్రులకు, శ్రీమహావిష్ణువు
నకు దీపమిచ్చితిమి)॥ అనేన పుణ్యేన పుణ్యాత్వం

ప్రత్యామ్నాయ వాక్షవ॥ సకలారాధనైః స్వర్చితమస్తు॥
అద్య పూర్వోచ్చరిత ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టా
యాం పుణ్యతిథౌ, యజమానస్య పితుః/మాతుః
ప్రతి సాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యామశ్రాద్ధే విశ్వే
దేవ ప్రీత్యర్థం పితృ ప్రీత్యర్థం శ్రీ మహావిష్ణుః
ప్రీత్యర్థం ఆమదాన మహం కరిష్యే॥ (ఉప్పు,
పప్పు, కూరగాయలు, బెల్లం, చేమురు, ద్రవ్యం, దక్షి
ణ, తాంబూలం ఆమాన్న ప్రదానము గ యజమా

ని పితృ శ్రాద్ధ దినమున, విశ్వేదేవతల ప్రీత్యర్థం,
పితృదేవతల ప్రీత్యర్థం, శ్రీ మహా విష్ణుని ప్రీత్య
ర్థం బ్రాహ్మణునికి భోజనానికి బియ్యమిచ్చితి
మి→ ఈ మాటలు కర్త చేత పలికించవలెను)
అనేన ప్రశ్నేన ప్రత్యుత్తరం ప్రత్యామ్నాయ వాక్షవ॥ సక
లారాధనైః స్వర్చితమస్తు॥ ఏకో విష్ణుం మహద్భూ
తం పృథక్భూతాన్యనేకశః। త్రీన్లోకాన్ వ్యాప్త
భూతాత్మా భుంక్తే విశ్వభుగవ్యయః॥ అనేన ఆమ

దానేన భగవాన్సర్వాత్మకః॥ యజమానస్య పిత్రో

స్వరూపి జనార్ధన వాసుదేవ ప్రియతాం న మమ॥

ప్రియతో భవతు॥ ఈశాన విష్ణు కమలాసన కార్తి

కేయ వహ్ని త్రయార్క రజనీశ గణేశ్వరాణాం।

క్రౌంచామరేంద్ర కలశోద్భవ కశ్యపానాం పాదా

న్నమామి సతతం పితృ ముక్తి హేతూన్॥ గయే

నమః। గదాధరాయ నమః। పుండరీకాక్షాయ నమః

కాశీ విశ్వేశ్వరాయ నమః॥ గయాయాం, గయాయాం

గయాయాం॥ అద్య పూర్వోచ్చరిత ఏవంగుణ విశేషణ

విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ (ప్రాచీనావీతి) యజమాన

స్య పితుః/ మాతుః ప్రతి సాంవత్సరిక వ్రతహో

హ్యామశ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండప్రదానాని కరిష్యే

(దక్షిణా భాగే గోమయేనా నులిప్య। దర్భైనాస్త్రి ర్య।

అక్షతాన్వికీర్య। తిలాన్వికీర్య।) యజమానస్య

పితుః/ మాతుః ...... గోత్రా.... గుప్తా/ నామ్న్యా, ప్ర

ద్యుమ్నరూపా ఏష తే తిలం పిండం దదామి నమః।

గయాయాం దత్తమస్తు॥ గంగశ్రాద్ధం గయాపిండం పిం
డమస్తు తిలోదకం॥ తిలోదకం నినీయ్య॥ యజమాన
స్య పితామహో/పితామహీ ..... గోత్రా..... గుప్తా/దా
యాశ్య సంకర్షణ రూపా ఏషతే ఆమం పిండం దధామి నమః
గయాయాం దత్తమస్తు॥ గంగశ్రాద్ధం గయా పిండం పిండ
మస్తు తిలోదకం॥ తిలోదకం నినీయ్య॥ యజమానస్య
ప్రపితామహో/ప్రపితామహీ..... గోత్రా..... గుప్తా/దా
యాశ్య వాసుదేవ రూపా ఏషతే ఆమం పిండం దధామి

నమః। గయాయాం దత్తమస్తు॥ గంగశ్రాద్ధం గయాపిండం
పిండమస్తు తిలోదకం॥ తిలోదకం నినీయ్య॥ పిండస్య
ఉపరి పిండాన్నిధాయ। శేషం ఉచ్ఛిష్ట భాగ్యోనందీయ్య
తాం। శ్రీరామ రామో మార్జయంతాం తృప్తిరస్తు తృప్తిరస్
స్తు తృప్తిరస్తు॥ జ్యోక్చ సూర్యం దృశే॥ కులాభివృద్ధ్య
ర్థం వంశాభివృద్ధ్యర్థం (సవ్యేన) పిండ పూజాం కరిష్యే॥
పితృ పితామహ ప్రపితామహో/ మాతృ పితామహీ
ప్రపితామహీ దేవతాభ్యో నమః, స్నానం, వస్త్రం

గంధం, యవాక్షతాన్, తిలాక్షతాన్ బుకాపతిమళ
ద్రవ్యం జతిం, దర్భపత్రం, పుష్పం, ధూపం, దీపం, నైవే
ద్యం, దీపం, దక్షిణాస్సమర్పయామి॥ వర్తమాన చాంద్ర
మాన వ్యావహారిక ప్రభవాది షష్ఠి సంవత్సరాణాం మ
ధ్యే.... సంవత్సరే,.... ఆయనే,..... ఋతౌ, ... మాసే,
....పక్షే,..... యాం(తిథి) .... వాసరే, శుభవాసరే
శుభనక్షత్రే శుభయోగే, శుభకరణే, ఏవంగుణ
విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ (ప్రాచీనావీతి)

యజమానస్య పితుః / మాతుః ప్రతి సాంవత్సరిక
మృతహా భ్యామ శ్రాద్ధయ తిలోదక పిండప్రదాన
ప్రధానకాలేన యజమానస్య పితృ పితామహ
ప్రపితామహానాం/ మాతృ పితామహీ ప్రపితామ
హీనాం ...... గోత్రాణాం,..... గుప్తానాం/ దాయీనాం
ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం ఏతేషాం
యాతానాం త్వయా దత్త పిండా గయా పిండతుల్యా
సదృశ ముక్త్వోతి భవంతో భవంతు॥ గయా పిండతుల్యా

సదృశా భవంతు ॥ మధ్యే పిండా నుద్వాసయిష్యే॥
ఉద్వాసయ ॥(సవ్యేన) పిండాన్నమస్కుర్యాత్॥ శ్లో॥
అయోధ్యా మథురా మాయా కాశీ కాంచీ హ్యవంతికా
పురీ ద్వారవతీ చైవ సప్తైతే మోక్షదాయకాః॥
గయా పత్ర ప్రమాణేన పిండం దద్యాద్గయాశిరే
ఉద్ధరేత్సప్త గోత్రాణాం కులమేకోత్తరం శతం॥ స్వస్థా
నే వాసః॥ అన్యస్థానే వాసః॥ పిండస్థానే శాంతిః ప్ర
ప్తిశ్చాస్తు॥ ధనధాన్య సమృద్ధిరస్తు॥ (పవిత్ర త్యాగః॥

పాదౌ ప్రక్షాళ్య॥) ॥(గంధేన తిలకం ధారయిత్వా అలం
కరణార్థే అక్షతా యిత్వాది)॥ అగ్నిరివ శుచిర్భవ తీ
క్ష్ణ ఇవ తేజో భవ విష్ణురివ శ్రీమాన్భవ బ్రహ్మే
యురా యుర్భవ ఆయురా యుర్భవ, ఇమే శ్రుమే
పద్మహస్తే సుగంధైః వష్టత్రైః। ప్రత్యాసుజాయ
మానైః ప్రమోద మానైః రభిమన్యమానైః పుత్రైః
పౌత్రైః శ్రీవర్ధతాం దీర్ఘమాయుః। ధనం ధాన్యం
పశుం బహు పుత్రలాభం శత సంవత్సరం దీర్ఘమాయుః

~~[struck]~~ యాముః॥

శ్లో॥ తదౌ పితా తథా మాతా సాపత్ని జననీ తథా।

మాతామహా స్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీ ~~[struck]~~ తదనం తరం॥ సు

త భ్రాతృ పితృవ్యాశ్చ మాతులా స్సహ భార్యకాః। దు

హితా భగినీ చైవ దౌహిత్రో భాగినేయకః॥ పితృ

~~[struck]~~ ష్వసా మాతృష్వసా జామాతా భావుక స్తథా।

శ్వశురస్స్యాలకశ్చైవ శ్వశ్రూశ్చ గురు రిక్థినః॥

(తాత) (ముత్తాత)

పితా = తండ్రి: పితృ పితామహ ప్రపితామహానాం॥

(తాత భార్య) (ముత్తాత భార్య)

మాతా = తల్లి; మాతృ పితామహీ ప్రపితామహీనాం

సాపత్ని = సవతి తల్లి; సాపత్నీ.... గోత్రాః.... దాయాః

మాతామహః = తల్లి తండ్రి; మాతామహ మాతుః పితామ

హః, మాతుః ప్రపితామహః; సపత్నీక = వారి భార్యలు;

మాతామహీ, మాతుః పితామహీ, మాతుః ప్రపితామ

హీ; ఆత్మపత్నీ = తన భార్య;.... గోత్రాః; సుతః = కు

మారుడు; ..... గోత్రాః, తత్పత్నీ....; భ్రాత = అన్న;

తమ్ముడు; .... గోత్రాః తత్పత్నీ.....; పితృవ్యా = తండ్రి

తోడబుట్టిన వారగు వారు (పినతండ్రి, పెత్తండ్రులు)... గోత్రా

తల్పత్నీ....; మాతులా = మేనమామ; .... గోత్రాః తల్ప

త్నీ...; దుహితా = కూతురు .... గోత్రాః, తద్భర్తాః....;

*. భగినీ = తోడబుట్టినది ... గోత్రా. తద్భర్తా....;

దౌహిత్రః = కూతురు కొడుకు;... గోత్రాః, తల్పత్నీ...

భాగినేయకః = మేనల్లుడు.... గోత్రాః తల్పత్నీ...

పితృష్వసు = పితృభగిని = తండ్రి తోబుట్టువు మే

నత్త.... తద్భర్తా; మాతృష్వసు = మాతృభగిని = తల్లి

తోబుట్టువులు = పినతల్లి, పెదతల్లులు, తద్భర్తాః

జామాతః = అల్లుడు;.... గోత్రాః; భ్రాతృక = బావమ

రుదులు; స్నుషా = కోడలు; శ్వశురః = పిల్లనిచ్చిన మా

మ .... గోత్రాః తల్పత్నీ; స్యాలకః = భార్య సోదరుడు.

తల్పత్నీ; శ్వశ్రూ = భార్య తల్లి; గురుః = స్వామినః =

తనగురువు; తల్పత్నీ; ఋత్విజః = పురోహితుడు.

క్రమముగా వారలకు తర్పణము నర్పవలయును.

షోడశశ్రాద్ధ సంకల్పవిశేషములు

కర్తా సపత్నీకః పుత్రా నామాయమ్యా। పవిత్రపుంజేస్తౌ॥ ప్రాచీనావీతి। దేశకాలౌ సంకీర్త్య। పితుః.... గోత్రస్య... నామ్నః... వసురూపః... గోత్రాణాం నామ్నాం వసురూపాణాం ~~ప్రేత~~ ప్రేతత్వ విముక్తిద్వారా (ఉత్తమ) లోకప్రాప్త్యర్థం ~~[illegible]~~ లోకావాప్త్యర్థం, ఊన మాసిక, ద్వితీయ మాసిక, ~~త్రైపక్షిక మాసిక~~, త్రైపక్షిక, తృతీయ మాసిక, చతుర్థ మాసిక, పంచమ మాసిక, షాణ్మాసిక, ఊనషాణ్మాసిక, సప్తమ మాసిక, అష్టమ మాసిక, నవమ మాసిక దశమ మాసిక, ఏకాదశ మాసిక, ద్వాదశ ~~మాసిక~~ మాసిక, ఊనాబ్దిక, అబ్ద మాసికాఖ్యాని పంచదశైకోద్దిష్ట 16 శ్రాద్ధాని సద్యస్సకాలే

కర్తవ్యాని కర్మాదేస్స్వకాలే విహితేన దేశకాల దేహదౌర్బల్యాది వశాత్ భయశోకయోర్వా అద్య మాసికేన సహ అపకర్షణ, అద్యాది పంచదశైకోద్దిష్ట శ్రాద్ధం కర్తుం కామస్సన్ అద్య పునరావృత్తం, ఏకోద్దిష్ట విధానేన సమానతంత్రేణ అద్య కరిష్యే॥ తత్రైన కల శారాధనం కరిష్యే॥ పితుః అద్యాది పంచదశైకోద్దిష్టే మాసశ్రాద్ధం (కర్తుం యోగ్య) అధికార సంపాదనార్థం భావంలో బుద్ధ్యం॥ అధికార సంపాదనార్థ॥ సత్ర్యై పుణ్య పాత్రామామ వప్యా॥ పితృః అద్యాది పంచదశైకోద్దిష్టా మాసశ్రాద్ధే పిత్రపితామహ ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... నామ్నాం

ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం
ఙం సర్వం ప్రకార తాత్పర్య సంబంధినాం
తిక్తేషాం దేవానాం చ శ్రాద్ధ సంరక్షకత్రే
ఉదక విష్ణో స్మృత్యాద్ది పితౄః శ్రాద్ధం
సత్రైతం అవహార్యాది విధానేన సద్యః
కరిష్యామి నమః॥ పితృ, పితామహ,
ప్రపితామహాః... గోత్రాః... రూపాః
అగ్నిలం నమః పాదప్రక్షాళనం నమః॥ దేవతీర్థానా॥
శ్రాద్ధ భూమౌ గయాం ధ్యాత్వా ధ్యాత్వా దేవం
జనార్దనం। తాభ్యాం చైవ నమస్కృత్య తతః
శ్రాద్ధం ప్రవర్తయేత్॥ పితృ, పితామహ, ప్రపితా
మహాన్. గోత్రాన్... రూపాన్, ఆసనం నమః
ఆవాహనం నమః॥ సంప్రోక్ష్య॥ ప్రదక్షిణ

గోవింద వాసుదేవ జనార్దన। మయా కృత మిదం
ద్రవ్యం పవిత్రం కురు సర్వదా॥ ప్రం భక్తా కాంక్షో మానవాః
(3 సార్లు) ఉపస్పృశ్య, కుశాగ్రాయ ... మస్తిమి॥ పత్ర
వచన పూర్వక... పితౄః అద్యేతి సంబద్ధే
కోటిష్వపి శ్రాద్ధే పితృ, పితామహ, ప్రపితామహాన్
... గోత్రాన్... రూపాన్, సర్వం ప్రకార తాత్పర్య సంబంధి
కాన్ వితర్వాన్ దేవాన్ త్ర మహా విష్ణుం చ ద్విశ్వతమామ్
క్రియా మాంకోట నానేన పితౄః శ్రాద్ధ మాయు దానేన పితృ
పితృ మహ, ప్రపితామహానాం ... గోత్రాణాం. శర్మణాం
... రూపాణాం గయా అక్షయ దాన కల్పోక్త సంపూర్ణ
సకల ఫలావాప్తి రస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ గయా
అక్షయ దాన కల్పోక్త... రస్తు॥ పితౄః అద్యేతి సంబ
ద్ధే కోటిష్వపి శ్రాద్ధే పిండ ప్రదానం కరిష్యే॥
1: అస్మిన్ మాసి కై కోటిష్వపి శ్రాద్ధే పితృ... గోత్రాయ
... రూపాయ పితామహే ఇదం అక్షయ్యం దదామి నమః।

గయా గయాం దత్తమస్తు ॥ (ప్రేతా పితామహా, ప్రపితామహానాం) 2. ఊన మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే.
3. ద్వితీయ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే. 4. త్రైపక్షికై కోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 5. తృతీయ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే
6. చతుర్థ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 7. పంచమ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 8. షాణ్మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 9. ఊనషాణ్మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే
10. సప్తమ మాసికైకోద్దిష్టా మ 11. అష్టమ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 12. నవమ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే
13. దశమ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 14. ఏకాదశ మాసికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 15. [illegible] అబ్దికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే 16. ఊనాబ్దికైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధే.
పిలయుః అద్యాది పంచ దశైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధేషు

38

అలోదక పిండ ప్రదానైస్స, పిత్రే, పితామహ, ప్రపితామహానే,.. గోత్రాన్.. శర్మణాం, రూపాన్ సర్వాం ప్రారంభ తార్పిత సంతుష్టాన్ విశ్వాన్ దేవాన్ స్త్రైమహాలిక్షితం చ ఉద్దిష్ట విధివత్కర్తేన నేన పిలయుః అద్యాది పంచ దశైకోద్దిష్టా మ శ్రాద్ధేషు పిండ ప్రదానేన పిత్రే, పితామహా, ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం... ప్రద్యు, రుద్ర సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం పితౄణాం (క్షయం) దత్వాః పిండాః గయా పిండ ప్రదానాభ ఫలమిచ్ఛ [illegible] లోకబుద్ధి ॥

షోడశ మాసిక శ్రాద్ధాలు.

ఊనమాసిక [illegible], ఊనమాసిక [illegible], [illegible] నిష్ఠ లోపల [illegible] శ్రాద్ధములు ॥ 1. ఆద్యమాసిక 2 ఊన మాసిక 3 ద్వితీయ మాసిక 4 త్రైపక్షిక 5. తృతీయ

39

మాసిక 6. చతుర్థ మాసిక 7. పంచమ మాసిక
8 షష్ఠమ మాసిక 9. ఊనషాణ్మాసిక 10. సప్తమ
మాసిక 11. అష్టమ మాసిక 12 నవమ మాసిక
13. దశమ మాసిక 14. ఏకాదశ మాసిక 15. ద్వాదశ
మాసిక 16. ఊనాబ్దిక ఇతి ఏతాని కర్తవ్యాని
ద్వాదశాహ్ని సపిండీకరణాత్ పూర్వం ఏకాదశే
ద్వాదశే వాహ్ని.

పాథేయం

అస్మాకం పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః
వసోః ప్రేతస్య యమ మార్గ అనాహార భ్రాంతి తృప్త్యర్థం
ద్వాదశాహ్న కర్తవ్యః కర్తవ్యం మమ పితుః ప్రేతస్య
లోకాంతర ప్రేత లోక స్వర్గ లోక, పర లోక,
ఉత్తమ లోక గమనార్థం గమనాదౌ భు

పరలోకే ఉత్తమస్థాన కల్పోక్త ఫలావాప్త్యర్థం
స్వర్గ పాథేయ శ్రాద్ధం ఉత్తమదానం కరిష్యే॥ (పితా
దేః ప్రేతస్య ఉత్తమ లోక ప్రాప్త్యర్థం పరలోకే
ఉత్తమస్థాన కల్పోక్త ఫలావాప్తయే ఉపదానాని
కరిష్యే॥ శ్లో॥ ద్వాదశాహ నివారణార్థం ఉదకుంభ పాథేయ
దానం॥ ప్రహేయాస్తు ఉదకుంభాః పితృదేవ
ద్విజాః ప్రియాః। దానేనానేన మే సంతు సర్వ
కామార్థ సంపదః॥ తృప్త్యర్థం పరమ నార్థం ఉద
కుంభ దానం॥ వారిదా తృప్తిం ఆప్నోతి తోయ
అక్షయ మారం ... ॥ పిత్రూణాం తృప్తిదం నిత్యం
తృషార్తానాం సుఖావహం॥ కుంభక స్థానే నివార
ణార్థం ఉపానహ దానం॥ ఉపానహౌ ప్రదాస్యామి

శీతాకంపక రక్షకా। పాద సంరక్షణార్థాయ
స్తుపోదత్తా సుఖాయవై॥ శీతవాతోష్ణ
శమనార్థం కంబలదానం॥ (వర్షాతప వాతహేమంత
బాధా నివారణార్థం ఛత్రం బళదానం)॥ హేమనాశ
కరం ప్రియం కంబళం బలవర్ధనం। దానేనానేన
సుప్రీతో హ్యతశ్శాంతం ప్రయచ్ఛతే॥ అంధ
కార(తిమిరలిప్తా) నివారణార్థం దీపదానం।
దీపోజ్ఞాన ప్రదోవిత్తం దేవతానాం ప్రియస్సదా।
దానేనానేనస్సభవేత్త్వం శ్రీం శాంతిర్నవాంఛి
తంఫలం॥ సర్ప దుష్ట వ్యాఘ్ర బాధా నివారణార్థం
దండదానం॥ భయనాశకరో దండో దైవతో దర
నిర్మితః। దానేనానేన దైతస్య శాంతిరస్తు
సదామమ॥ సూర్యాతాపోప శమనార్థం ఛత్ర

దానం॥ ఇహాముత్ర చ తాపాత్రాణాం కురు
కేశవమే ప్రభో। ఛత్రం త్వత్ప్రీతయేదత్తం
బార్హ్య దాయా మమ యాం శుభం॥ శీతవాతోష్ణ
లజ్జా నివారణార్థం వస్త్రం॥ శీతవాతోష్ణ
సంత్రాణం లజ్జాయాలక్ష్యణం పరం। దేహాలంకర
ణం వస్త్రమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥

అథవైతరణీ గోదానం:

అద్య పూర్వోదాహాయ న్యా॥ తిథౌ... గోత్రస్య
... నామస్య సుఖేన వైతరణీ నద్యుత్తరణార్థం
శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థం ఇమాం వైతరణీ సంజ్ఞక
గోదానం కరిష్యే॥ తదంగత్వేన బ్రాహ్మణ పూజనం
గోపూజనం చ కరిష్యే॥ శ్రీ మహావిష్ణు స్వరూప

పస్త్వ బ్రాహ్మణాస్త్వ ఇదమాసనం నమః।
ఈ భూ భాస్వ మిదం పాద్యం॥ శ్లో॥ నమోస్త్వనంతా
యా... యుగధారిణే నమః॥ విష్ణురూప ద్విజ
శ్రేష్ఠ భూదేవ పంక్తి పావన। ఉత్తరాయః
ప్రదాస్యామి తుభ్యం వైతరణీం తరణాం॥ గో
ప్రదానం కృత్వా॥ యమద్వారే పథే ఘోరే తప్తా
వైతరణీ నదీ॥ తాం తర్తుం గాం ప్రదాస్యామి
ఉత్తారయ సుఖేన తం॥ గవామంగేషు తిష్ఠంతి
భువనాని చతుర్దశ। యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మే స్యా
దతః శాంతిం ప్రయచ్ఛతు॥ అస్మై బ్రాహ్మణా
య, పిత్రుః...గోత్రః... దాసః సుఖేన వైతరణీ
నద్యుత్తారణార్థం వైతరణీ సంజ్ఞక గోదానం

శ్రీ కృష్ణ విష్ణు ప్రీత్యర్థం కామయమానః తుభ్య
మహం సంప్రదదే న మమ॥ ధేనుపుచ్ఛం ప్ర
దక్షిణీకృత్వా॥ సకలతీర్థఫలకం లభ్యతే॥

అథ శయ్యాదానం

ఆచమ్య, ప్రాణానాయమ్య॥ పిత్రుః...గోత్రస్య
... దాసస్య...రూపస్య సమస్త పాప క్షయపూర్వ
క ఉత్తమ లోక ప్రాప్త్యర్థం పరలోకే ఉత్తమస్థాన
కల్పోక్త ఫలావాప్త్యర్థం శ్రీ లక్ష్మీనారా
యణ ప్రీత్యర్థం శయ్యాదానమహం కరిష్యే॥
పీఠం సపత్నీకం కృత్వా॥ యథావిభవం
వస్త్రాలంకారాదిభిః సంపూజ్య॥ శయ్యాయాం
లక్ష్మీనారాయణ ప్రతిమాం స్వర్ణమయీం

సంస్థాప్య। సంపూజ్య సపత్నీకవిప్రం
సహిరణ్యాం ప్రదద్యాద్దో కృత్వా॥ నమః
శ్రీహస్తై (ప్రదాత్ర్యై) దేవ్యై ఇతి చతుర్థ్యం
ప్రదద్యాత్॥ యథా న కృష్ణ శయనం శూన్యం
సాగరజాతయా। లక్ష్మీ లస్యాప్యశూన్యాస్తు
శయ్యా చ జన్మని జన్మని॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయ
..శయ్యే సుప్రచ్ఛదాయ, సాలంకృతాయ,
సవస్త్రకాయ, భోజనే, భాజన, జలపాత్ర
సహితాం యుక్తామిమాం సర్వ శయ్యాం తుభ్య
మహం సంప్రదదే నమమ॥

46